

110 anys de vida intensa

Una mirada des de la llunyania, amb serenor i saviesa

Ara fa 110 anys va néixer a San Francisco (Califòrnia, EUA), el mateix any del terratrèmol, la Maria Branyes, que és, sens dubte, una de les persones de més edat de les nostres contrades

TONI VILÀ > TEXT I FOTOS

>> *Maria Branyes va néixer a San Francisco (EUA) el 1906. A sota, Josep Branyes, pare de la Maria, que va fundar la revista El Mercurio a Nova Orleans, el 1911. Dos anys després tenia una tirada de 250.000 exemplars. Més avall, redacció d'El Mercurio amb Josep Branyes assegut, a la dreta de la imatge.*

Vaig demanar, a través del seu fill, d'anar-la a visitar per parlar una mica de la seva vida i les seves vivències per a la *Revista de Girona*, i sortosament hi va accedir. Així va ser com vaig poder gaudir d'una tarda amb la Maria. Em va rebre en una residència d'Olot, on viu des de fa setze anys. Quan en tenia 92 va decidir viure en una residència que va escollir ella mateixa. M'explica que ho va decidir quan va veure que la família estava massa per ella i no els volia molestar, ja que tots tenien les seves ocupacions i preocupacions. No es penedeix de la decisió, ja que està ben atesa i els fills, néts i besnéts la van a veure molt sovint, tant com poden. Em va rebre amb gran amabilitat i ganes de parlar. Portava un vestit verd poma molt elegant, anava ben pentinada, i amb una mirada tendra i un somriure càlid despenia serenor i tranquil·litat. L'habitació era lluminosa, espaiosa i ben ordenada, amb una petita terrassa que dóna al carrer, i amb un piano que fins als cent anys tocava diàriament. Ara el té tancat, ja que no pot llegir el pentagrama.

Jo li havia dit que ens interessava conèixer una mica la seva trajectòria i com veia les coses avui. Em va explicar que el seu

pare, que era il·lustrador i periodista, era un home inquiet que se'n va anar a Mèxic, animat per un oncle que tenia un negoci de fustes. Tanmateix, al cap de poc es va traslladar primer a San Francisco —on, com s'ha dit, va néixer la Maria— i després a Nova Orleans; quan la Maria m'ho explica cluca els ulls i rememora la casa: estava situada davant d'un prat, amb el riu Mississipí al fons, i recorda que els criats i el personal de neteja en aquell temps eren tots persones negres. El seu pare, que era tot un personatge, va fundar una agència de notícies i la revista *El Mercurio*, la primera als EUA adreçada al públic llatinoamericà. Hi va arribar a escriure Miguel de Unamuno. Va arribar a ser amic personal de l'emperador Maximilià I de Mèxic, que fins i tot li va encarregar la decoració del Palau de Chapultepec; també va tenir amistat amb el tenor Enrico Caruso, que li va regalar una gramola, que encara guarda. L'any 1914 el seu pare es va posar malalt i decidiren tornar en plena I Guerra Mundial. Per tal d'evitar els submarins alemanys varen haver de fer un increïble periple en vaixell: sortiren de Nova York, baixaren fins a Sud-Àfrica i arribaren al Mediterrani pel canal de Suez, vorejant la costa africana. Durant el viatge va morir el seu pare, que va ser «enterrat»

La Maria té un piano que tocava diàriament fins als 100 anys. Ara no pot llegir el pentagrama

en el mar. La Maria encara guarda el document amb les coordenades del lloc.

Després d'una infantesa tan moguda arriba a Banyoles, i el 1930 es casa amb el Dr. Joan Moret, membre d'una nissaga de nou generacions de metges. Tingueren tres fills. Varen viure a la Rambla de Girona, excepte durant la Guerra Civil, període en què varen haver d'abandonar la ciutat.

Per il·lustrar el que m'explicava, em va mostrar uns àlbums de fotos que la família li havia regalat amb motiu del seu centenari, i em va anar explicant amb gran generositat i amb una memòria portentosa cadascuna de les fotos, les persones, els paisatges, els fets... Feia temps que no les mirava, i les comentava amb entusiasme, per bé que de tant en tant quedava en silenci, mirant la imatge i pensant en els records que li evocava.

Després, retornant al present, vàrem parlar de la situació actual. Em sorprengué el coneixement que tenia de la història i del que passava, de la situació política i social. Malgrat que ja no surt gaire, és una dona culta que ha llegit molt i està al dia. Ha practicat, sense saber-ho, el que avui s'anomena envelliment actiu; em diu que fins als 104 anys cada dia llegia el diari, sortia a caminar mitja hora i feia exercicis de gimnàstica, i a les tardes anava a fer el te amb les amigues, però a partir d'aquesta edat ha vist minvar algunes de les seves facultats físiques i sensorials i cada cop pot sortir menys. Ara es passa molt de temps a l'habitació, encara que cada matí baixa a esmorzar i a llegir el diari, només el titular amb lletra grossa, però hi ha un company de residència que li llegeix els textos, els hi explica, i junts comenten les notícies. Lamenta que pot parlar amb poca gent sobre els temes que li interessen. Pensa que la televisió és molt avorrida. Sort en té dels reportatges històrics i de natura, que li agraden.

Després parlem una mica de tot. Pensa que l'educació ha canviat molt. Diu que abans, quan era petita, era fluixa, amb mestres poc preparats, i que ara és molt millor, tot i que considera que els docents han perdut autoritat. També la situació de les dones ha millorat, segons el seu criteri. Ara estan molt més emancipades, poden estudiar, treballar, ser més autònomes, i diu que està bé que tinguin més llibertat i que puguin viure sense dependre del marit, però ara estan

més enfeïnades i tenen menys temps per «fer de mares». Li costa entendre alguns dels avenços tecnològics. Creu que els mòbils faciliten la comunicació però disminueixen les relacions directes i les tertúlies familiars.

No li agrada com es fa la política. Abans no hi havia tants d'aldarulls. Considera que no hi ha bons polítics. Ara depenen del partits i actuen sovint per interessos personals. També em diu que veu els nens més tristos, que abans hi havia més alegria. Ara els programen tantes activitats que no tenen temps de jugar, de «ser nens». En general pensa que la vida abans era més tranquil·la i reposada. Ara tot és molt ràpid i tothom vol ser a dalt de tot.

Entrant al captard ens acomiadem. Ens acompanya fins a la porta, i al passadís ens diu adéu amb un somriure. És impressionant la vitalitat de la Maria, les seves ganes de parlar, les experiències de més d'un segle de vida i la visió assossegada que té de les coses d'avui.

Toni Vilà és llicenciat en dret.

>> Maria Branyes, fullejant un àlbum de fotos de la seva vida.

Fins als 104 anys cada dia llegia el diari, sortia a caminar mitja hora i feia exercicis de gimnàstica, i a les tardes anava a fer el te amb les amigues